

Робота в приватній танцювальній студії дає можливість на практиці побачити, як організовується навчальний і творчий процес у такому колективі. Педагог займається не тільки проведенням занять, а й підготовкою танцювальних номерів для концертів, фестивалів і різних конкурсів. Це включає створення хореографії, проведення репетицій, підбір музики та продумування сценічного образу для виступу. Особистий досвід показує, що саме участь у виступах дуже мотивує дітей: вони починають більше старатися на заняттях, проявляють ініціативу та активніше розвивають свої творчі здібності.

На відміну від державних мистецьких закладів, у приватних танцювальних студіях робота викладача часто виходить за межі звичайного викладання. Тут педагог нерідко поєднує навчальну діяльність із організаційною роботою та певними елементами культурного менеджменту. Фактично керівник студії виконує значно більше обов'язків, ніж просто проводить заняття з танцю. Його робота пов'язана не лише з навчанням техніки та розвитком творчих здібностей учнів, а й з організацією життя колективу. Зокрема, він готує танцювальні номери, координує репетиції, займається підготовкою концертів, звітних виступів, а також організовує участь колективу у фестивалях, конкурсах та інших творчих подіях. Окрім цього, керівник студії часто бере на себе й адміністративні завдання. До них належить формування груп, складання розкладу занять, спілкування з батьками, організація репетицій та узгодження роботи викладачів. Також важливою частиною діяльності є представлення результатів роботи студії — участь у концертах, культурних заходах, а також висвітлення діяльності колективу в інтернеті та соціальних мережах.

Отже, керівник приватної танцювальної студії фактично поєднує кілька ролей одночасно: він є викладачем, хореографом-постановником, організатором творчих подій і людиною, яка займається розвитком та просуванням студії. Саме така різноманітність обов'язків допомагає підтримувати активну роботу колективу, розвивати його та створювати сприятливе творче середовище для учнів. Загалом можна сказати, що приватні танцювальні студії сьогодні відіграють помітну роль у розвитку сучасної хореографії. Вони поєднують навчання, постановку танцювальних номерів і організацію різних творчих подій. Завдяки цьому танцювальне мистецтво стає більш доступним і популярним, а також з'являються нові можливості для творчої активності дітей і молоді.

I. Макарова

ІНКЛЮЗИВНА ХОРЕОГРАФІЯ ЯК ПРОСТІР ТВОРЧОЇ САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ТАНЦІВНИКІВ З РІЗНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ

I. Makarova

INCLUSIVE CHOREOGRAPHY AS A SPACE FOR CREATIVE SELF-REALIZATION OF DANCERS WITH DIFFERENT CAPABILITIES

Сучасні тенденції розвитку освіти та культури, передбачають створення умов та однакових прав для людей з різними можливостями у творчій діяльності. Інклюзивний підхід до мистецтва має завдання забезпечити доступ до культурного простору та підтримки творчого розвитку кожної особистості.

Хореографія має значний потенціал для впровадження інклюзивних практик, оскільки танець є універсальною мовою вираження емоційних переживань та художніх образів. В аматорських хореографічних колективах саме інклюзивна

діяльність дозволяє об'єднати учасників з різним рівнем досвіду, фізичної підготовки та індивідуальних особливостей.

Інклюзивна хореографія сприяє не тільки розвитку творчих здібностей танцюристів, а й підвищує їхню впевненість у собі та створює сприятливі умови для соціальної взаємодії. Саме тому вивчення методологічних аспектів щодо організації інклюзивної хореографічної діяльності є актуальним завданням сучасної мистецької педагогіки. Тому важливим завданням хореографа-викладача є визначення педагогічних інструментів та методів, які можна використовувати під час роботи з танцівниками з різними можливостями. Також інклюзивний підхід передбачає організацію творчого процесу, у якому кожен учасник має можливість реалізувати свій потенціал незалежно від фізичних чи психофізичних особливостей. У такому колективі важливим є не лише технічний рівень виконання рухів, але й індивідуальність, емоційність та здатність до художнього самовираження.

Важливу роль у впровадженні інклюзивного підходу відіграє хореограф-викладач, який організовує освітній та творчий процес з урахуванням індивідуальних потреб танцівників. Для цього можуть бути використані різні педагогічні засоби та методи.

Одним із таких засобів є метод адаптації хореографічного матеріалу, який передбачає зміну темпу, амплітуди або складності рухів відповідно до можливостей учасників. Хореограф може використовувати різні варіанти виконання одного руху, що дозволяє залучати до танцювальної композиції танцюристів з різним рівнем підготовки.

Також ефективним є метод поступового вивчення рухів, коли складна комбінація розбивається на окремі елементи, які поступово об'єднуються в цілісну хореографічну структуру. Такий підхід сприяє кращому засвоєнню матеріалу та підвищує впевненість танцівників у власних здібностях.

Під час роботи з інклюзивним колективом доцільно використовувати метод імпровізації, який дозволяє учасникам вільно експериментувати з рухом та знаходити індивідуальні способи пластичного вираження. Імпровізаційні вправи сприяють розвитку творчої уяви та формуванню власного стилю руху.

Ще одним важливим педагогічним інструментом є метод партнерської взаємодії, він передбачає виконання вправ або танцювальних фрагментів у парах або групах та сприяє розвитку комунікативних навичок, взаємодії та довіри між членами колективу.

У процесі постановки танцювальних номерів хореограф може використовувати метод колективної творчості, залучаючи учасників до створення хореографічних елементів або до формування сценічного образу.

Це сприяє підвищенню мотивації танцівників та дозволяє кожному відчувати власну важливість у творчому процесі.

Важливу роль відіграє використання музично-ритмічних вправ, спрямованих на розвиток координації рухів, почуття ритму та пластики. Такі вправи допомагають учасникам краще відчувати музичний супровід та гармонійно поєднувати рух з музикою.

Таким чином, можна сказати, що інклюзивна хореографія є важливим напрямом сучасної мистецької практики, та сприяє творчій самореалізації танцівників із різними можливостями. Вона створює умови для розвитку індивідуальних здібностей, формує позитивну самооцінку та сприяє соціальній інтеграції учасників.

Також ефективність інклюзивної хореографічної діяльності значною мірою залежить від педагогічної майстерності балетмейстера, який під час роботи користується різними методами навчання, включаючи адаптацію хореографічного матеріалу, навчання покрововим рухам, імпровізацію, партнерську взаємодію та колективну творчість.

О. Герчук

**ДІАЛОГ ТРАДИЦІЇ ТА ІННОВАЦІЇ:
СИНТЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ХОРЕОГРАФІЇ
ІЗ СУЧАСНИМИ ХОРЕОГРАФІЧНИМИ ПРАКТИКАМИ**

О. Herchuk

**DIALOGUE OF TRADITION AND INNOVATION:
SYNTHESIS OF UKRAINIAN FOLK CHOREOGRAPHY
WITH MODERN CHOREOGRAPHIC PRACTICES**

Українська народна хореографія пройшла великий шлях від обрядів до професійного сценічного мистецтва. Її формування почалось із дохристиянських часів, коли рух був не елементом танцювального мистецтва, а магічним ритуалом. Перші витoki танцювального мистецтва були основною складовою календарної та сімейної обрядовості, а також мали сакральну функцію.

Згодом танцювальна культура почала розвиватись в умовах формування державності. Цей період ознаменувався переходом від синкретичного виконавського мистецтва до видовищно-професійного. Танець поступово змінював архаїчну форму на академічну, ретранслюючи характерні соціокультурні зміни певного історичного періоду. В процесі сталого поступу фольклорного танцю до народно-сценічної форми закріплювались композиційні та естетичні зміни, що згодом стали якісною характеристикою нового виду хореографічного мистецтва.

У наш час український народно-сценічний танець має чітку закріплену систему рухів та елементів, має чітку структуру. Проте те, що сьогодні танець відійшов від календарно-обрядового та родинно-побутового житку, він продовжує зберігати автентичні характеристики.

Культурно-політичні зміни ХХ–ХХІ ст. розвернули складні соціальні процеси, що вплинули на хореографічне мистецтво сучасності. Прискорена глобалізація, урбанізація, складні еміграційні та асиміляційні механізми — все це віддзеркалилось у появі нових стилів та форм хореографічного мистецтва. Виходячи з цього, ХХІ ст. для українського народно-сценічного танцю, який вже закріпив за собою систему рухів, образів та форм, стало часом нових трансформацій. В результаті експериментів із формою і стилем, з'явився новий спосіб стилізації українського народного танцю виразними засобами сучасної хореографії.

Необхідність якісної експериментальної обробки фольклору, синтезу традиції та сучасності, вимагали від хореографів поглибленого вивчення різних стилів хореографічного мистецтва. Процес реалізації окреслених завдань призвів до введення сучасних сценічних прийомів та новітніх технік руху, зберігаючи національну автентичність. Таким чином, взаємодія українського народного танцю із вуличними стилями танцю, не лише розширила його виражальні можливості, а й сприяла формуванню нового художнього мовлення, де традиційний танець став універсальним засобом вираження сучасної культурної ідентичності.